

ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ 'ΑΘΗΝΑ' ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ

16 Απριλίου 2013

1. Η ανάγκη αναδιάρθρωσης

Η Ενωτική Πρωτοβουλία πιστεύει, όπως και η συντριπτική πλειονότητα των ακαδημαϊκών φορέων και θεσμών, στην ανάγκη αναδιάρθρωσης του ακαδημαϊκού χάρτη της χώρας και στη θεραπεία των παθογενειών που συσσωρεύσαν πάνω στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεκαετίες αλόγιστης πελατειακής πολιτικής και στρεβλής περιφερειακής ανάπτυξης. Κατά συνέπεια δεν απορρίπτει εκ προοιμίου κανένα σχέδιο αναδιάρθρωσης θεωρώντας το απλώς «εφαρμογή μνημονιακής πολιτικής», αλλά είναι σταθερά προσανατολισμένη στην κριτική των προτεινόμενων σχεδίων και στην επεξεργασία προτάσεων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διεκδίκησης.

Πάνω απ' όλα η Ενωτική Πρωτοβουλία θεωρεί πως το μέγιστο πολιτικό διακύβευμα στην παρούσα συγκυρία είναι η **ακαδημαϊκή αναδιάρθρωση να βασιστεί σε μια συμμετοχική διαδικασία** κατά την οποία τα Ιδρύματα με τα θεσμικά τους όργανα αλλά και οι πανεπιστημιακοί ως άτομα και συλλογικότητες θα διατυπώσουν στο αμέσως προσεχές διάστημα **προτάσεις για την επιστημονική ανάπτυξη, τον εξορθολογισμό και την υγιέστερη λειτουργία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ακαδημαϊκά κριτήρια και λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και τον ρόλο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα σε αυτήν.**

2. Το σχέδιο "Αθηνά" και η κριτική του

Το σχέδιο του Υπουργείου, πέρα από κάποιες αναγκαίες τακτοποιήσεις μεμονωμένων Τμημάτων σε Σχολές, στα σημεία που επιχειρούσε διαρθρωτικές αλλαγές με συγχωνεύσεις και μετακινήσεις, έβριθε από ανακολουθίες στην εφαρμογή των κριτηρίων και προκάλούσε πολύ μεγάλο κοινωνικό και οικονομικό κόστος σε Ιδρύματα και οικογένειες. Το σχέδιο βούουσε ότι είχαν υπεισέλθει, για μια ακόμη φορά, στην κατάρτισή του πελατειακά κριτήρια, ενώ έχασε σε μια μέρα την αξιοπιστία του όταν μαθεύτηκε το πώς και σε ποιους είχε ανατεθεί η τεχνική μελέτη. Επιπλέον, το Υπουργείο επέδειξε υποκριτική στάση δίνοντας ελάχιστο χρόνο για διαβούλευση και, μη τηρώντας ούτε αυτόν, κατέστησε αδύνατο τον ουσιαστικό διάλογο.

Σε όλα αυτά προστέθηκαν τρεις άλλες ενέργειες του Υπουργείου που υπονομεύουν τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια: α) Η αυθαίρετη και ανατιολόγητη αύξηση των εισαγομένων φοιτητών σε πολλά Τμήματα, κυρίως θετικής και τεχνολογικής κατεύ-

θυνσης, για να ισορροπήσει την απώλεια θέσεων από το κλείσιμο Τμημάτων των ΤΕΙ, η οποία είναι προφανές ότι υποβαθμίζει τις σπουδές σε αυτά τα Τμήματα. β) Η διάταξη νόμου που επιφυλάσσει για το Υπουργείο τη δυνατότητα να ιδρύει και να παύει κατευθύνσεις στα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων, η οποία στον βαθμό που υπεισέρχεται σε καθαρώς ακαδημαϊκά ζητήματα θίγει το αυτοδιοικητο των Πανεπιστημίων. γ) Η αιφνιδιαστική πρόταση συστέγασης ΑΕΙ και ΤΕΙ σε συνομοσπονδιακά ΑΕΙ, η οποία δημιουργεί πολλά ερωτηματικά με την προχειρότητά της.

Πώς αντέδρασε η πανεπιστημιακή κοινότητα ως τώρα, και ειδικά στο ΑΠΘ; Η τελευταία εκδοχή του σχεδίου "Αθηνά" δεν περιέχει δραματικές αλλαγές για τα Τμήματα και τις Σχολές του ΑΠΘ. Αντίθετα, η αρχικά προταθείσα συγχώνευση των Τμημάτων Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών συνάντησε ευλόγως τις περισσότερες αντιδράσεις και, κατόπιν έντονων κινητοποιήσεων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, αποσύρθηκε από το Υπουργείο. Η Ενωτική Πρωτοβουλία υπερψήφισε την από 14/3/2013 αναλυτική απόφαση της ΔΕ της ΠΟΣΔΕΠ για το σχέδιο "Αθηνά", ενώ με πρότασή της ο ΕΣΔΕΠ οργάνωσε αμέσως στη Φιλοσοφική Σχολή σχετική εκδήλωση-συζήτηση, στην οποία καθηγητές και φοιτητές, κυρίως των ξενόγλωσσων Τμημάτων, εξέφρασαν τις απόψεις τους και οργάνωσαν τη συνέχιση των κινητοποιήσεών τους σε συνεργασία με τις ΓΣ των Τμημάτων τους.

3. Πέρα από το 'Αθηνά'

Πού βρισκόμαστε σήμερα και πώς θα συνεχίσουμε; Από τον Φεβρουάριο που πρωτοπαρουσιάστηκε το σχέδιο "Αθηνά" έχει περάσει ικανό διάστημα, ώστε να μπορούμε να εξαγάγουμε ορισμένα συμπεράσματα σχετικά με τις δυσκολίες που συνεπάγεται το εγχείρημα της ακαδημαϊκής αναδιάρθρωσης. Αυτή τη στιγμή, εκτός από το μηχανογραφικό δελτίο για τις δηλώσεις των υποψηφίων, η πανεπιστημιακή κοινότητα δεν έχει στα χέρια της το οριστικό σχέδιο "Αθηνά". Είναι προφανές ότι το Υπουργείο δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει και πάντως δεν ανακοινώνει τον τελικό σχεδιασμό του, ενώ μοιάζει να αφήνει εκκρεμότητες και να προτίθεται να επανέλθει σε δεύτερο χρόνο.

Στο ΑΠΘ έχουν τεθεί οι βάσεις μιας πρότασης για την αναδιάρθρωση του Ιδρύματος από την ειδική Επιτροπή που όρισε η Σύγκλητος. Η Ενωτική Πρωτοβουλία πιστεύει ότι η Επιτροπή αυτή έχει παραγάγει σημαντικό έργο, ωστόσο το ερωτηματολόγιο που εκπονήθηκε απευθύνθηκε μόνο στους Προέδρους των Τμημάτων και τους Κοσμήτορες, οι οποίοι θα έπρεπε να λειτουργήσουν πρωτίστως ως υπεύθυνοι της προώθησής του προς το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας. Το τελικό της κείμενο που περιέχει αντιπροτάσεις στο "Αθηνά" θίγει τα περισσότερα από τα καίρια σημεία αυτής της αναδιάρθρωσης και δίνει κατευθύνσεις για περαιτέρω επεξεργασία. Δυστυχώς το κείμενο αυτό δεν έτυχε της προσοχής που του έπρεπε και πολλοί συνάδελφοι δεν ενημερώθηκαν για τις προτάσεις της Επιτροπής, οι οποίες δεν συζητήθηκαν στα Τμήματα – ίσως και επειδή εκτιμήθηκε ότι δεν θίγονται από το σχέδιο "Αθηνά".

Θεωρούμε ότι το έργο αυτό δεν πρέπει να παραμεριστεί αλλά να συνεχιστεί και κυρίως να γίνει αντικείμενο συζήτησης όλων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, και στα θεσμικά μας όργανα: στις Σχολές, στα Τμήματα, στους Τομείς.

4. Προτάσεις

Η Ενωτική Πρωτοβουλία πιστεύει πως το επόμενο βήμα δεν πρέπει να μας βρει ανέτοιμους για μια ακόμη φορά σε θέση αμυνομένων. Πιστεύει ότι θα πρέπει να αντιταχθούμε όχι μόνο στις αυθαίρετες και κακοσχεδιασμένες λύσεις που μας επιβάλλονται άνωθεν αλλά και στη δύναμη της αδράνειας και των μικροσυμφερόντων ημών των ιδίων που κάνουν συναδέλφους να μην θέλουν να αλλάξουν τίποτε στο Τμήμα τους ή στο Πρόγραμμα Σπουδών τους.

Η Ενωτική Πρωτοβουλία:

- θα καταβάλει προσπάθειες ώστε να γίνει εκτεταμένη **διαβούλευση** γύρω από την ακαδημαϊκή αναδιάρθρωση του ΑΠΘ, μέσα κυρίως από τον νέο ιστότοπο του ΕΣΔΕΠ, έτσι ώστε να εκφραστούν όσο το δυνατόν περισσότεροι συνάδελφοι. Η διαβούλευση θα πρέπει να οργανωθεί κατά τρόπο ώστε να είναι αποτελεσματική και να καταλήξει σε συμπεράσματα,
- θα πείσει για συνέχιση και διεύρυνση του έργου της Επιτροπής για την ακαδημαϊκή αναδιάρθρωση του ΑΠΘ,
- θα προτείνει στον ΕΣΔΕΠ την οργάνωση κοινών εκδηλώσεων με άλλα πανεπιστήμια της πόλης μας και της περιφέρειάς μας για να ανταλλαχθούν απόψεις και να διερευνηθεί η δυνατότητα συνεργασιών, καθώς είναι προφανές ότι οι όποιες αλλαγές δεν μπορεί να αφορούν μόνο το ΑΠΘ.

Πιστεύουμε ότι η ίδια η πανεπιστημιακή κοινότητα πρέπει όχι απλώς να διεκδικήσει να έχει λόγο σε σχεδιαζόμενες αλλαγές, αλλά να πάρει την πρωτοβουλία και να προτείνει το δικό της επεξεργασμένο σχέδιο για την επείγουσα **ακαδημαϊκή αναδιάρθρωση του ΑΠΘ**, η οποία δεν πρέπει να νοηθεί μόνον ή κυρίως ως αλλαγή ακαδημαϊκών δομών (με συγχωνεύσεις, μετακινήσεις κτλ.) αλλά πρωτίστως **ως ουσιαστική ποιοτική μεταβολή** που θα αφορά

- τους αριθμούς και την αναλογία διδασκόντων και διδασκόμενων,
- την αναβάθμιση του διδακτικού έργου με την αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και των Νέων Τεχνολογιών,
- την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών προς σύγχρονες κατευθύνσεις με διατμηματικές συνεργασίες και ευελιξία στις επιλογές των φοιτητών,
- τον σεβασμό των ιδιαίτερων απαιτήσεων και δυνατοτήτων κάθε επιστημονικού πεδίου (με βάση τις προτάσεις των Σχολών) και
- τον καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων, στο μέτρο που η διαδικασία αυτή αφορά ακαδημαϊκά κριτήρια.

Η μεταρρύθμιση του ΑΠΘ και, ευρύτερα, του ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου δεν μπορεί να περιμένει. Η Ενωτική Πρωτοβουλία επιχειρεί να συσπειρώσει τις μεταρρυθμιστικές δυνάμεις του πανεπιστημίου μας και, αξιοποιώντας τις θεσμικές δυνατότητες, θα επιμένει ώστε ο διάλογος για την αναδιάρθρωση να οδηγήσει προτού λήξει το ακαδημαϊκό έτος σε συγκεκριμένες και ρεαλιστικές αποφάσεις και στην εξεύρεση του τρόπου υλοποίησής τους.

Ενωτική Πρωτοβουλία ΑΠΘ